

'Ik geloof! Kom mijn ongelof te hulp! - Woord voor het jaar 2020 uit Marcus 9:24

- Uit de bespreking van het verhaal uit Marcus 9 (deel 1) is al duidelijk geworden, dat geloof vooral is: bekend zijn met en vertrouwen hebben in Jezus van Nazareth, die de Christus is. uit de gang door het Oude Testament is naar voren gekomen, dat geloof betekent: blijven in het verbond met God. Het wordt zo een voorwaarde om als mens en als gelovige te kunnen blijven bestaan. Geloof is in beide gevallen meer een relatie met God of zijn Zoon, dan een 'voor waar achten' van iets.

- In het Grieks, de taal van het nieuwe Testament, wordt de Hebreeuwse woordstam 'aman meestal met de woorden *pistis* (zelfstandig naamwoord) of *pisteuoo* (werkwoord) vertaald. Deze twee woorden komen in de 27 boeken van het Nieuwe Testament bijna 500 keer voor. Dat is best veel en geeft aan dat het een belangrijk begrip is. De christelijke theologie heeft het tot het centrale begrip gemaakt om de juiste relatie met God en de christelijke godsdienst aan te duiden.

- Een goed beginpunt om naar de betekenis van dit woord te kijken, is de brief van Jakobus. Het is een brief die vooral voor christenen is geschreven die vanuit het Joodse godsdienst komen. Daarom vinden wij hier terug, wat wij ook over het geloof in het oude testament gezegd hebben. De brief richt zich aan mensen, die de mens Jezus erkennen als de Christus, dat is: de Gezalfde, de Messias.

- Jezus Christus is de persoon die de trouw van God aan de mensen laat zien. Aan de mens is het om in deze trouw te blijven vertrouwen. Het is echter nu niet het volgen van de wet van Mozes of het behoren bij het volk Israël, dat een mens met God verbindt en uitdrukking geeft aan dit vertrouwen in God. In de plaats daarvan is het geloof gekomen, dat Jezus werkelijk de Messias is, die het verbond tussen God en mens tot stand kan brengen en vast kan houden.

- In Jakobus 1: 2-4 (NBV) lezen wij wat de gevolgen van dit geloof in Jezus Christus zijn. In de eerste plaats wordt in vers 3 *standvastigheid* genoemd, ook te vertalen met bestendigheid. Geloof geeft dus een fundament om op te bouwen en een zekerheid, om te blijven bestaan. In vers 4 staat dat dit leidt tot *volmaakt en volkomen zijn*. In bijbels taalgebruik betekent dat: zo te zijn en te leven hoe God dat heeft bedoeld. Door in Jezus Christus te geloven bereikt de mens zo zijn of haar ware bestemming als mens.

- Iets verderop in vers 6 spreekt Jakobus nog over de twijfel. Twijfel maakt de mens onzeker en niet standvastig. Daarom zeggen wij: wie gelooft die twijfelt niet. Er zijn echter verschillende soorten van twijfel en niet elke twijfel is verkeert, ook niet in het geloof. Soms is het ook goed om te twijfelen. Bijvoorbeeld als wij ...

... meningen en posities van anderen kritisch bevragen en niet blindelings achter mensen en hun leuzen aanlopen.

... niet van overtuigt zijn dat wij op elke vraag een sluitend antwoord kunnen vinden.

... onzeker worden aan God, omdat ons beeld dat wij van God hebben niet meer lijkt te kloppen.

... als wij teleurgesteld zijn in iemand, omdat hij of zij ons vertrouwen misbruikt heeft.

... als ik aan mij zelf twijfel omdat iemand anders mijn overtuiging mijn manier van denken bevroegd.

- Gevaarlijk wordt de twijfel als wij God en daarmee ook Jezus daarbij de rug toekeren. Wij kunnen onze twijfels met God en voor God bespreken. Wij kunnen God bevragen over onze twijfels. Dat is allemaal mogelijk, maar wij kunnen niet los van God op zoek gaan naar andere machten die onze twijfels wegnemen. Dan maken wij ons los uit het verbond met God en raken het geloof kwijt. Maar als wij bij God gaan, dan zal hij onze gebeden beantwoorden en ons helpen. (zie b.v. Jak 5:15)

- Een andere interessant onderwerp in de Jakobusbrief is de vraag, hoe onze daden en onze manier van leven met het geloof samengaan. Voor Jakobus (zie b.v. Jak. 2:14) is duidelijk dat geloof alleen mogelijk is, als de mens ook de juiste manier van leven op na houdt. Elk gebod van God is geldig. Wie daaraan niet voldoet, gelooft niet. Daarmee ligt Jakobus helemaal in de lijn van het oude testament.

- Paulus, een andere schrijver in het Nieuwe Testament, legt de klemtoon net even anders. Want hij ziet een groot valkuil in de nadruk op het ethische zuivere leven, zoals dat in het Oude Testament wordt geëist. Het kan namelijk de indruk wekken, alsof het helemaal van de mens afhangt, of wij 'behouden blijven' en in Gods verbond leven. Paulus benadrukt, dat de dood en opstanding van Jezus juist duidelijk hebben gemaakt, dat God de mensen met zichzelf verzoend, behoudt en daarmee ook tot gelovigen maakt. Geloof is zo in de eerste plaats een geschenk van God aan de mensen. Alles wat de mens doet, is een reactie daarop: hij vertrouwt God, hij leeft volgens de regels van God. De mens moet aan geen voorwaarden voldoen, om te mogen geloven. De mens kan geloof ook niet opeisen omdat hij daarvoor met goede daden betaald heeft.

- Deze toespitsing van Paulus is goed te begrijpen, als wij naar de discussie in het Nieuwe Testament kijken of ook mensen die niet bij het Joodse volk horen en niet alle Joodse wetten en regels in acht nemen, burgers in Gods koninkrijk kunnen worden. Voor Paulus is helder: Je hoeft niet de hele Joodse wetboek in acht te nemen of een Joodse grootmoeder te hebben om in Jezus te kunnen geloven en bij God te horen. Dat is mooi voor ons Niet-joden.

- Maar je zou Paulus ook gemakkelijk zo kunnen verstaan alsof het in het christelijk geloof helemaal niet ertoe doet hoe wij leven. Je bent immers hoe dan ook met God verbonden, zolang je maar in Jezus geloofd. Tegen dit misverstand wil Jakobus (samen met andere) waarschuwen: geloof zonder het juiste leven is een geen geloof. Zoiets als goedkope genade, die geen gevolgen voor onze manier van leven heeft, bestaat niet.

- Wat in de brieven met argumenten en redeneringen wordt uitgelegd, wordt in de evangelies in verhaalvorm uitgediept. De vier evangelisten vertellen over het leven en sterven van Jezus Christus en beschrijven hoe de mensen met hun geloof daarop regeerden. Dit geloof is een gevolg van de ontmoeting met deze ene mens Jezus van Nazareth en de ontdekking dat hij de Christus is.

- Wij hebben al bij Marcus gezien, dat pas in de loop van het verhaal duidelijk wordt, wie Jezus eigenlijk is. Geloof moet groeien. Mensen maken zich een beeld van Jezus, maar Jezus vraagt steeds weer om dit beeld bij te stellen en aan te vullen. Als hij geneest of een ander wonder doet, dan geloven de mensen in hem als een soort machtige tovenaars, die al hun problemen kan oplossen. Maar hij zegt, dat hij niet hun problemen wil oplossen, maar hen tot een volwaardig leven voor God wil helpen. Als de mensen naar hem luisteren als hij uitleg geeft over het koninkrijk van God, dan denken zij dat Jezus een machtige heerser is, die hen van de onderdrukkers zal bevrijden en een ideale staat zal oprichten. Maar Jezus maakt duidelijk dat het niet zijn bedoeling is, om een revolutie te ontketenen, maar om de relaties tussen de mensen en van de mensen met God te verbeteren. Toen Jezus aan het kruis sterft, dachten de mensen, dat nu alle hoop voorbij is. Maar toen Jezus opstond werd duidelijk, dat het geloof nu pas begint.

- Alle vier de evangelies vertellen dit op hun eigen manier. Ze hebben gemeen, dat 'geloof' daarin bestaan, om deze Jezus als de vertegenwoordiger van God te zien. Hij toont aan, dat God trouw is aan de mensen en nodigt de mensen uit, om op deze trouw met vertrouwen te reageren. Dit vertrouwen in God en in Jezus Christus, als zijn zoon, brengt de mensen tot een leven volgens de regels die God heeft gesteld. De kern van al deze regels is de 'liefde'. Daar zijn alle schrijvers het met elkaar eens.

- Er stelt zich aan het slot de vraag: Wat heeft mijn geloof in God met Jezus Christus te maken?

Zie voor een opname: www.ebgnh.nl/bijbelstudie. | Uw vragen of reacties aan s.bernhard@ebg.nl

© Stefan Bernhard, 9 augustus 2020

p. 2